

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Alia Argumenta contra Cajetanum ponuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

extra Deum, & quæ minime pertinet ad Deum terminet relationem, quæ est in creatura.

184 Efficacius vrgetur, quia relatio quæ terminat aliam relationem, extrinsece denominatur à relatione tendente ad ipsam; vnde actu terminare in relatione, quæ terminus est; est extrinseca denominatio, & concretum resultans ex illa est extrinsece denominatum; sed vna extrinseca denominatio physica, & realis non potest denominare aliud à parte rei tale, aliàs posset dari processus in infinitum; nam illud aliud posset denominare aliud, & illud aliud, & sic in infinitum, quia non est maior ratio vnius quam alterius, & exemplis manifestis demonstratur; nam licet visio denominet obiectum sive proximum, sive remotum, sive mediatum, sive immediatum in esse visi extrinsece, nihilominus ipsum obiectum visum, & quod extrinsece denominatur à visione, non denominat aliud extrinsece visum, quia alias esset visum ab obiecto quod non videt, cum non possit denominari à potentia vidente, siquidem solum videt obiectum, quod ipsa denominat in esse visi, vnde esset visum, & non visum illud alterum denominatum quod est maximum inconueniens: ergo pro certissimo habendum est, nullum denominatum extrinsece per physicam, & realem denominationem posse denominare aliud, etiam extrinsece tale; sed relatio existens extra Deum in creatura extrinsece denominatur in esse actu terminantis à relatione, quæ refertur extrinsece ad illam: ergo illa iterum non potest denominare Deum extrinsece terminantem: ergo Deus ratione relationis existentis in creatura, & terminantis aliam existentem in creatura, non potest extrinsece denominari actu terminans relationem creaturæ.

185 Dices, Deum non esse terminum formalem, & immediatum talis relationis, sed materialem, & mediatum.

186 Sed contra manifeste, quia ille est terminus materialis, & medius relationis oppositæ, quod est fundamentum relationis terminantis illam, formaliter, & immediate; ideo enim dicitis, genitum esse terminum materialem, & mediatum respectu paternitatis, quia est fundamentum, & subiectum relationis filiationis, quæ terminat immediate, & formaliter paternitatem, & idem est de cæteris, vt discurrunt per illas liquefieri; sed Deus non est subiectum, & fundamentum, in quo existit relatio prædicamentalis quæ terminat relationem creaturæ; (Deus enim nullam relationem prædicamentalem fundat in se, vt ex terminis patet suppositis in quaestione contra Caietanum) est autem fundamentum talis relationis terminantis aliam, ipsa substantia creaturæ, in qua fundatur immediate, & proxime, vtraque relatio referens, & terminans: ergo nullo modo erit Deus terminus materialis, medius, & remotus relationis creaturæ, sed potius talis erit ipsa substantia creaturæ, ac proinde talis relatio non erit creaturæ ad Deum vlllo modo, nec immediate, nec mediate, nec formaliter, nec materialiter, sed potius creaturæ ad seipsam; vnde erit, & non erit ad Deum, quod summum absurdum, & impossibile iudicat evidentissimum illud metaphysicæ axiomæ impossibile est idem simul esse, & non esse.

187 Præterea per id debet terminare Deus relationem creaturæ, per quod causat Deus creaturam, quia talis relatio creaturæ est relatio effectus ad causam; sed Deus non creauit, produxit, causauit,

aut effecit creaturam puram relationem existentem in creatura, sed per omnipotentiam absolutam suam: ergo non per relationem existentem in creatura, sed per absolutam omnipotentiam terminat relationem creaturæ: ergo terminus illius non est relatio, sed absolutum.

SVBSECTIO II.

Alia argumenta contra Caietanum ponuntur.

Secundo sic argumentor contra Caietanum, 188 qui asserit, scibile referri realiter ad scientiam per relationem existentem in scientia, ac proinde per ipsam terminare relationem scientiæ; tunc sic, eadem numero forma non potest dare effectum formalem oppositis subiectis; sed fundamentum, & terminus sunt opposita subiecta: ergo eadem forma relationis non poterit referre fundamentum, & terminum; sed scientia est fundamentum, & scibile terminus: ergo eadem relatio existens in scientia non potest referre scientiam, & scibile quæ sunt opposita inter se.

Vrgetur, vna forma non potest dare alteri sibi 189 oppositæ effectum formalem primum, quem in se continet expresse, & formaliter; v. g. albedo non potest denominare nigredinem albam, nec constituere illam in esse albe formaliter, neque calor potest constituere frigiditatem calidam, & lux tenebras lucidas, hoc enim solum communicat proprio subiecto, in quo est, licet opposito possit communicare alteram denominationem similem, aut dissimilem illi, vt visio non potest communicare obiecto, in quo non est, denominationem primariam quam habet, & continet vt quo, videntis nimirum, licet illi communice denominationem visitæ; itaque certissimum est, & in hoc sensu loquor formam non posse communicare alteri opposito denominationem primariam, & formalem quam communicat proprio subiecto, in quo est; sed relatio quæ est in scientia opponitur scibili tanquam termino: ergo non potest illi tribuere denominationem, quam præbet scientiæ, in qua est: sed hæc denominatio est relati respectantis, & tendentis per illam: ergo non potest præbere hanc denominationem scibiliter: ergo scibile non refertur per relationem, quæ est in scientia, nec respicit, & tendit per illam, licet denominetur à tali relatione extrinsece in esse terminantis: ergo falsum est dicere, scibile terminare per relationem scientiæ formaliter ipsam relationem scientiæ, quia non solum per illam refertur scientia ad scibile, sed etiam scibile ad scientiam.

Tertio principaliter sic argumentor, quia tota 190 relatio tertij generis est mensurabilis ad mensuram, itavt ratio essentialis fundandi, & quæ nullo modo potest suppleri in hoc genere relationis est mensuratio, specificatio, & dependentia, quam habet mensurabile à mensura, itavt si non detur illa in aliquo subiecto, nullo modo possit dari in illo subiecto relatio tertij generis; sicut relatio secundi generis effectus à causa petit necessario dependentiam illius à causa pro ratione fundandi; sed in mensura respectu mensurabilis nulla datur dependentia, mensuratio, & specificatio respectu mensurabilis; quia licet mensurabile dependeat à mensura, mensuretur ab illa, & specificetur ab ipsa, nihilominus certissimum est, mensuram non specificari à mensurabili, nec dependere, aut posse mensurari.

Quaest IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 777

mensurari ab illo, ac proinde nullo modo est mutua dependentia inter mensurabile, & mensuram, ut exemplis clarissimis patet; scientia enim, & potentia quatenus mensurabiles sunt, specificantur, dependent, & mensurantur ab obiectis, quia dicunt ordinem transcendentalem ad illa; obiecta autem nullo modo specificantur à scientia, quia omnino absolvuntur à tali ordine transcendentali; aliàs si dependerent obiecta à scientijs, & potentijs, idem esset prius, & posterius respectu eiusdem, imo obiecta de primo ad ultimum dependerent à se ipsis, quia quod est causa causæ, est causa causati: sed obiecta sunt causæ specificativæ respectu scientiarum, & potentialium; atqui per vos scientiæ, & potentia sunt etiam causæ ipsorum obiectorum: ergo de primo ad ultimum ipsa obiecta sunt causæ sui, quod est impossibile omnino, unde pro certissimo habendum est, licet scientiæ, & potentia specificentur, dependent, & mensurentur ab obiectis, obiecta autem minime dependere, nec specificari à scientijs, & potentijs.

¹⁹⁰ Ergo mensura nullam dicit relationem ad mensurabile, neque villo modo refertur ad mensurabile, aut respicit illud, sive per relationem in se existentem, sive per relationem, quæ existit in ipso mensurabili: consequentia patet manifeste, quia id quod est incapax rationis fundandi relationem, est etiam incapax relationis, quæ essentialiter petit talem rationem fundandi, quia ratio fundandi est requisitum essentialiale, omnino necessarium ad relationem, sine qua nullo modo potest resultare illa, ideo enim Angelus non est capax filiationis naturalis ad hominem, quia est incapax generationis passivæ respectu eiusdem, & arbor est incapax paternitatis ad hominem, quia impossibile est, quod arbor generet hominem propria generatione, quia talis generatio activa, & passiva sunt rationes fundandi relationes paternitatis, & filiationis; sed mensura est incapax, ut dependeat, specificetur, & mensuretur à mensurabili, sive per eandem dependentiam, & specificationem, per quam ipsum mensurabile dependet, & specificatur à mensura, sive per diversam: ergo mensura incapax est, ut referatur, & respiciatur mensurabile, sive per eandem relationem, per quam mensurabile refertur ad mensuram, sive per distinctam: ergo mensura non terminat relationem scientiæ per relationem, siquidem nullam habet neque per ullam refertur ad scientiam: ergo terminat relationem scientiæ per absolutum.

¹⁹¹ Deinde videtur P. Suarez, nam, & si demus, scibile referri realiter ad scientiam per relationem in ipsa scientia existentem, nihilominus verum est quod Aristoteles dixit, vnum ex his extremis non referri ad aliud, nisi quia aliud refertur ad ipsum; ergo prius secundum rationem necesse est, intelligere relationem scientiæ terminari ad scibile, quam vicissim scibile referri ad scientiam, cum illud prius sit veluti causa, seu fundamentum huius posterioris: ergo ratio terminandi ex parte scibilis non potest esse illa relatio, qua refertur ad scientiam. Præterea licet terminare actum, ut supra dicebamus, sit denominatio extrinseca, tamen aptitudo terminandi relationem prædicamentalem, non potest esse denominatio extrinseca ab opposito relativo, quia ratio terminandi supponitur in re ante omnem denominationem ab alio extrinseco, nam in ipsa

met denominatione extrinseca includitur actualis terminatio: ergo aptitudo supponitur ad talem denominationem, maxime quando terminus esse debet res realis, & realiter existens; quo circa intelligi nullo modo potest, quod vnum extremum constituatur proxime aptum ad terminandam relationem alterius per ipsammet relationem realem, quæ est in altero extremo, cum omnis relatio prædicamentalis confurgat, præsuppositis fundamento, & termino, non quidem actu terminante: sed apto ad terminandum, nam ut actu terminans non supponitur, sed constituitur ex alterius habitudine ad ipsum.

SUBSECTIO III.

Solutiones Fonseca præcluduntur.

¹⁹² Respondet P. Fonseca dicendo, quod quamvis in termino, v. g. in scientia, vel creatore non respondeat nisi relatio rationis, nihilominus relationem scientiæ, aut creaturæ non terminari formaliter, nisi ad suum correlativum ut sic, ac proinde relationem rationis esse rationem terminandi realem.

¹⁹³ Sed contra, quia sequeretur quod illa relatio creaturæ, quæ realis est, dependeret à fictione intellectus in suo esse, imo non posset habere esse, nisi dependeret à fictione rationis, quia relatio non potest habere esse, nisi dependeret à termino, sed terminus cum sit ens rationis, non potest habere esse, nisi dependeret à fictione rationis: ergo de primo ad ultimum relatio illa non potest habere esse, nisi dependeret, ut dixi, à fictione rationis: ergo fictio est causa illius relationis creaturæ secundum illud evidens axioma, quod est causa causæ, est causa causati: atqui fictio rationis est causa termini, & terminus est causa relationis: ergo fictio rationis est causa relationis rationis, ex quo evidenter sequitur relationem creaturæ non esse realem: sed rationis, unde erit rationis & non rationis; erit ens rationis, quia habet esse, sicut quodcumque ens rationis, scilicet essentialiter dependens à fictione rationis: sed hæc relatio, ut probavimus, est ita dependens: ergo est rationis, & non ens rationis, quia ab adversarijs dicitur relatio realis: deinde erit realis, ut ipsi supponunt, & non realis, quia ut probavimus est ens rationis, & ens rationis minime est reale.

Vergetur, ens reale est ante omnem fictionem, & operationem intellectus, & ens rationis est post fictionem illius; sed relatio creaturæ est post ens rationis, & post fictionem rationis: ergo relatio creaturæ non est realis, sed rationis; minor hæc sic probatur, quia posito fundamento, & termino, resultat relatio, ita ut positio fundamenti, & termini sint quasi causæ relationis; unde tam fundamentum, quam terminus sunt priora relatione ex ipsorum positione resultante, & illa est posterior naturali termino, & fundamento: sed terminus illius relationis per vos est relatio rationis, ac proinde fictio intellectus: ergo talis relatio est posterior ente rationis, & fictione illius: ergo est ens rationis; sed non est, nisi relatio realis: ergo non est posterior ente rationis necessario: ergo terminus illius non est ens rationis, nec fictio intellectus, sed realis.

Secundo